

Boysun

Milliy tiklanishdan-milliy yuksalish sari!

2023-yil 27-iyul
№ 14 (6405)

Ijtimoiy - siyosiy gazeta

http://boysungazetasi.uz/

Gazeta 1932-yil 1-maydan chiqa boshlagan

Xalq deputatlari Boysun tuman Kengashi va tuman hokimligining gazetasi

2023-YIL — INSONGA E-TIBOR VA SIFATLI TA'LIM YILI

Keyingi uch-to'rt oy ichida mahallamiz hududida amalga oshirilgan qurilish-obodonchilik ishlari butun jamoatchilik diqqat-e'tiborida bo'ldi, desam mubolag'a bo'lmas. Shaxsan viloyatimiz hokimi Ulug'bek Qosimov

SHAHRIMIZ OSTONASIDAN BOSHLANGAN OBODLIK...

yil ichida tumandagi eng yirik korxonatashkilotlar ko'chirildi, Viloyatdagi eng katta jome' masjid bunyod etilib,

fuqarosiga aylandilar.

Amalga oshirilgan va hozir ham davom etayotgan ishlarga esa barchamiz birgalikda guvoh bo'ldik: uch kilometr masofadagi ko'cha qayta rekonstruksiya qilinib, haqiqiy shaharmonand ko'chaga aylantirildi. To'liq asfaltlangan ko'cha qirg'oqlarida ariq-lotoklar yotqizilib, ikki tomon piyodalar yo'lagi bo'ylab yashil hudud tashkil etildi. Suv muammosi hamisha dolzarb bo'lgan hududda minglab kvadrat metr chim yotqizish va uni ko'kartinish, daraxtlarga shakl berish asnosida necha yillardan buyon pastu baland, notekis holda o'tganlarning g'ashiga teguvchi yo'laklar kaftdek tekislanib, yanada chiroyi ochildi.

Boysunda ilk bor amalga oshirilgan ushbu loyiha endilikda viloyatning

alohida ta'kidladilar.

Tadbirda so'z olgan nuroniy otaxonlar, mehmonlar bugun mamlakatimizda amalga oshirilayotgan har qanday islohot, har qanday ijtimoiy-iqtisodiy loyihalar eng avvalo xalqimiz turmush tarzini yaxshilash, farovonligini oshirishga xizmat qilishini o'ylab qilinayotganligidan minnatdor ekanligini alohida mamnuniyat bilan ta'kidladilar. Yuqorida har bir xonadon, har bir mahalla va hududning o'z ostonasi — bo'sag'asi bo'ladi, deya ta'kidlagandim. Boysunimiz ostonasi boshlanuvchi katta ko'chada amalga oshirilgan obodonchilik ishlari bilan biz ramziy ma'noda o'z ostonamizni obod qildik, go'yo. Ammo ishlari hali davom etajak. Viloyat rahbari ta'kidlaganlaridek, boshlangan euzu ish oxiriga yetkazilishi kerak. Zero, ostonadan boshlangan ushbu

O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari to'g'risida"gi Qonuni talablari hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 17-yanvardagi "Aholi muammolari bilan ishlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5633-son Farmoni ijrosi yuzasidan Boysun tumani Xalq qabulxonasi tomonidan bir qator ishlar amalga oshirib kelinmoqda.

2023-yil 1-iyul kuni holatiga Boysun tumanidan

qurilgan ko'p qavatli turar joy binosidan ularning har biriga 1 xonali ijtimoiy uy ajratib berilib, joylashtirildi.

Bundan tashqari, fuqaro M.Qahhorovning ko'zini bepul operatsiya qilish, uy-joyini ta'mirlash va xonadoniga olib boruvchi 300 metr yo'lni shag'allab berish bo'yicha murojaatlari Xalq qabulxonasining nazorati ostida operatsiya qilinishi, homiy tashkilotlar tomonidan uy-joyini ta'mirlash uchun qaytlanib materiallari olib berilib, uy-joyi ta'mirlanishi hamda xonadoniga olib boruvchi 300

XALQ QABULXONALARI — XALQIMIZ XIZMATIDA

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Virtual va Xalq qabulxonalari jismoniy va yuridik shaxslarning jami 3161 ta masaladan iborat 3010 ta murojaatlari kelib tushgan. Shundan 2922 ta masalalar ko'rib chiqilgan va 239 tasi jarayonda. Ko'rib chiqilgan masalalarning 1203 tasi huquqiy ma'lumot berish orqali qanoatlantirilishi, 1201 tasi ijobiy hal etilishi ta'minlangan.

Shuningdek, Xalq qabulxonasi va boshqa tashkilotlar bilan birgalikda tumandagi boshqaruvchi yo'q, nogironligi bo'lgan va ijtimoiy ahvoli og'ir uy-joyga muhtoj bo'lgan xotin-qizlarning yashash sharoiti o'rganilib, fuqaro G.Vafoyeva, M.Guldevonova, SH.Eraliyeva, D.Odilova va M.Boltayevaga "Yangi O'zbekiston" massivida

metr masofadagi ichki yo'lga shag'al to'kib tekislab berilishi ta'minlandi. Shuningdek, fuqaro N.Qoziyevaning uy-joyini ta'mirlashda amaliy yordam so'rab qilgan murojaati ham homiy tashkilotlar ko'magida qurilish materiallari olib berilib, ijobiy hal etildi.

Bugungi kunda Xalq qabulxonalari aholi bilan bevosita muloqot qilish, ularning hayotiy muammolarini tezkorlik bilan hal etishga keng imkoniyatlar yaratmoqda. Insonlarning og'irini yengil qilib, ertangi kunga bo'lgan ishonchini mustahkamlamoqda. Muhtaram Yurtboshimiz aytganlaridek, insonlarning dardu tashvishlarini o'ylab yashash — odamiylarning eng oliy mezonidir!

A.SHOPIYEV,
tuman Xalq qabulxonasi yetakchi mutaxassisi.

MIRANDA QOIDASINI BILASIZMI?

Odatda, xorijiy sarguzasht fil'mlarda huquq posbonlari tomonidan gumonlanuvchi qo'lga olingan jarayonda unga albatta: "Siz falon jinoyi harakatni sodir etganlikda gumonlanib qo'lga olingingiz va advokat olish, ko'rsatma bermaslik huquqiga egasiz. Bergan ko'rsatmalaringiz o'zingizga qarshi foydalanilishi mumkin" deya ogohlantirish beriladi.

Biz deyarli e'tibor qaratmaydigan mazkur holat kriminalistika sohasida "miranda" qoidasi deb yuritiladi.

1966-yilning 13-iyun kuni AQSH Oliy sudi "Miranda Arizonaga qarshi" ishi doirasida Arizona sudlarining Ernesto Arturo Mirandani aybdor deb topish haqidagi qarorlarini bekor qiladi. Asos sifatida Miranda aybiga iqrar bo'lgan bo'lsa-da, uni qo'lga olish chog'ida huquqlari tushuntirilmaganligi keltiriladi. Shundan so'ng huquq-tartibot sohasida "Miranda qoidasi" degan tushuncha paydo bo'ladi.

Aslida bu qoidani "Mur qoidasi" desa to'g'riroq bo'lardi, chunki Mirandani sudda o'z ishining ustasi bo'lgan Elvis Mur ismli advokat himoya qilgan. Hozirda Miranda qoidasi deganda shaxs ushlangan paytda unga asosiy huquqlari, jumladan, advokat olish, ko'rsatma bermaslik huquqlari va bergan ko'rsatmalari o'ziga qarshi foydalanilishi mumkinligi tushuntirib berilishini tushunamiz.

Xususan, O'zbekiston JPKning 244-moddasida ham Miranda qoidasi o'z aksini topgan. Unga ko'ra ichki ishlar organi xodimi, boshqa vakolatlari shaxslar ushlab turilgan shaxsga advokatga yoki yaqin qarindoshiga telefon qilish yoki xabar berish, himoyaga ega bo'lish, ko'rsatuvlar berishni rad etishga bo'lgan protsessual huquqlarini tushuntirishi; ushlab turilgan shaxsga u bergan ko'rsatmalardan jinoyat ishiga doir dalillar sifatida uning o'ziga qarshi foydalanilishi mumkinligini bildirish shart.

Miranda qoidasi yangi Konstitutsiyamizning 27-moddasida ham belgilangan bo'lib, uning 4-qismiga ko'ra shaxsni ushlab chog'ida unga tushunarli tilda uning huquqlari va ushlab turilishi asoslari tushuntirilishi shart.

Z.HAMROYEV,
tuman yuridik xizmat ko'rsatish markazi bosh yuriskonsulti.

Yaqin vaqtlargacha Boysun chorvachilik va lalmi dehqonchilik sohasi bilan cheklangan tumanlardan biri sifatida ishlab chiqarish, xususan, sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish deyarli mumkin bo'lmagan hududlar safida e'tirof etib kelingan. Eski qolipdagi bu kabi xato yondashuv, shubhasiz, tumanning iqtisodiy salohiyatini ko'tarish, ish o'rinlari yaratish va aholi turmush darajasini ko'tarish yo'lida boshlangan barcha sa'y-harakatlarga jiddiy salbiy ta'sir qilib kelayotgandi.

Ammo bugun endi kechagi kun emas va mamlakatda kechayotgan o'ziga xos umidbaxsh islohotlar kechagi kundan qolgan o'sha eski qolipdagi qarashlar o'rni ilgor g'oyalar, aniq maqsadli loyihalarni hayotga tadbiq eta boshladi. Jumladan, Prezidentimiz tashabbusi va taklifiga binoan uzoq maqsadli loyihalarni rivojlantirishda har bir hududning o'ziga xos shart-sharoiti, imkoniyatlarini e'tiborga olish, xususan, har bir hududning iqtisodiy rivojlanish yo'nalishini — drayverini aniqlab olish lozimligi belgilab berildi. Ulkan yer osti va yer usti tabiiy zahiralarga ega Boysunda esa bu yo'nalish — sanoatlashish, birinchi navbatda qurilish mahsulotlari ishlab chiqarish, tog'-kon sanoatini, turizm yo'nalishini rivojlantirish qilib belgilandi. Birgina joriy 2023-yilning o'zida tumanda hududiy investitsiya dasturi asosida umumiy qiymati 173,4 milliard so'mlik 39 ta loyihani amalga oshirish va shu asosda yangidan 497 ta ish o'rinlari yaratish rejalashtirilgani Boysunda sanoat ishlab chiqarish sohasini yo'lga qo'yish va yuksaltirish borasida qo'yilgan qadamlar salmog'ini ko'rsatib turibdi. Muhimi, sanoatlashish tizimida, eng avvalo, tabiiy gips xomashyosini qayta ishlab, qurilish mahsulotlari ishlab chiqarish, sement mahsuloti ishlab chiqarishini yo'lga qo'yish, mebelsozlikni zamonaviy

texnologiyalar asosida rivojlantirish, uysozlikda keng qo'llaniladigan temir-beton mahsulotlar ishlab chiqarishni ko'paytirish e'tiborga olingan.

Boshlangan sa'y-harakatlar pirovardida bugungi kunda tumanimizning Sayrob mahallasi hududida umumiy qiymati 10 million dollarlik bo'lgan sement zavodi qurilishini jadallashtirish va ishga tushirish bo'yicha keng ko'lami ishlari boshlab yuborildi. Qariyb 9 gektar maydonda "PRB investment Co" MCHJ tomonidan barpo etilayotgan ushbu korxona ishga tushirilgach, bu yerda yiliga 200 ming tonna sifati sement mahsuloti ishlab chiqarish yo'lga qo'yilib, 50 ta yangi ish o'rni tashkil etiladi. Kuni-kecha viloyat hokimi Ulug'bek Qosimov ushbu korxonaga tashrif chog'ida ikki bosqichda amalga oshirilayotgan ushbu loyihani o'z muddatida ishga tushirish to'g'risida tegishli ko'rsatma berib o'tdi. Zotan, ushbu korxona mahsuloti bugungi kunda qurilish avj pallaga kirgan va tumanimiz iqtisodiy-ijtimoiy hayotida juda muhim ahamiyatga ega bo'lishi kutilayotgan Darband-Elbayon-Denov xalqaro avtomobil yo'li qurilishi uchun ham zarur xomashyo sifatida ishlatilishi rejalashtirilgan. Umuman, korxona to'liq ishga tushirilgach yiliga qariyb 5,5 million dollarlik tayyor mahsulotni eksportga yo'naltirish imkoniyati paydo bo'ladi.

Turkiyalik hamkorlar tomonidan tashkil etilgan "Azima konstruktion" MCHJ tomonidan loyiha qiymati 200 ming dollar bo'lgan aliyuminiy eshik-romlar va mebel mahsulotlari ishlab chiqarish korxonasi ham

SANOATLASHISH YO'LIDAGI DADIL QADAMLAR

bugungi kunda o'z faoliyatini boshlab, bu yerda 20 ta yangi ish o'rinlari yaratildi. Korxonaning bugungi imkoniyati yiliga 3,5 milliard so'mlik mahsulot ishlab chiqarish. Viloyat hokimining taklifi doirasida yaqin kelgusida ushbu korxona faoliyatini yanada kengaytirish, ishlab chiqarishni ko'paytirish rejalashtirilgan.

Tumanda amalga oshirilayotgan yana bir loyiha — "Home master" MCHJ tomonidan qurilishi boshlangan gipsokarton mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonaning umumiy yillik quvvati 15 million kvadrat metr (15 million dollar) tayyor mahsulot ishlab chiqarishga mo'ljallangan bo'lib 150 nafar yangi ish o'rinlari yaratish imkoniyatini beradi. Viloyat hokimining topshirig'iga binoan kelgusida 23 turdagi gips qotishmali mahsulotlar hamda 14 turdagi profilarni ishlab chiqarish rejalashtirilgan ushbu

tayyor mahsulot ishlab chiqarish, eksport faoliyatini yo'lga qo'yish, o'z sarmoyasini ishonchli biznesga yo'naltirishning kafolatidir. Bu borada tuman hokimligi mahalliy va xorijiy tadbirkorlar bilan ishonchli hamkorlik olib borish, ular uchun o'z sarmoyalarini tumanimiz sanoat ishlab chiqarish salohiyatini yuksaltirishga yo'naltirishlari uchun barcha imkoniyatlarni yaratishga doimo tayyor.

Zero, yaqin kelgusida tumanimizni respublikamizning har jihatdan rivojlangan, yuksalgan hududlari safida ko'rish barchamizning oldimizda turgan sharafli vazifalardan biridir.

Muhammadi QODIROV,
tuman hokimining o'rinbosari.
Yunus XOLIBOROV,
tuman hokimligi axborot xizmati rahbari.

YURTNING OBODLIGIDAN KO'NGILLAR OBOD

Navbatdan tashqari Prezidentlik saylovidan so'ng Prezidentimiz o'z vazifasiga kirish asnosida Vatan tinchligi, yurt obodligi, sohalar rivojlanishiga, kerak bo'lsa o'z hayotini bag'ishlashni aytgani bugungi kunda o'z ijobatini topmoqda.

Uzoqqa bormaylik, davlatimiz rahbarining joriy yilning 30-iyulidan 30-avgustiga qadar respublikamiz miqyosida obodonchilik va ko'kalamzorlashtirish oyligini o'tkazish tashabbusi bilan chiqqanligi istiqbol bayrami arafasida o'tkaziladigan an'anaviy tadbirlarning davomiyligidir.

Bugun Boysunda ham obodonlashtirish oyligi doirasida

turli-tuman xayriya ishlari amalga oshirilmoqda. Bu borada tumanimizdagi Mohira Usmonova rahbarlik qilayotgan 2-kasb-hunar maktabida bajarilayotgan ishlar tahsiga sazovor. Butun jamoa hamkorlikda obodonchilik ishlari bilim dargohi hududini chiqindilardan tozalash, oqlash, atrofini tartibga keltirish yumushlari bilan boshladilar.

Shahrimizdagi 6-bolalar musiqa va san'at maktabi hamisha o'z chiroyi hamda ozodaligi bilan ajralib turadi. Obodonchilik ishlari erta boshlagan san'at jamoasi bilim

dargohi hududidagi daraxtlarni oqlash, atrofini chiqindi va begona o'tlardan tozalash ishlari qurilish.

—Bu boradagi ishni ertaroq boshlashimiz, albatta, istiqloq bayrami arafasida bilim dargohimizda turli-tuman tadbirlari o'tkazilishi bilan bog'liq, — deydi musiqa maktabi direktori Erkin Niyoziyov. — Atrof barhavo, toza-ozoda, ko'rkam maskanda musiqa eshitish, Vatanni, istiqlolimizni madh etish dillarga zavq-shavq bag'ishlaydi.

Azamat G'AFFOROV.

Bolalar nafaqasini to'lash quyidagi hollarda to'xtatilishi mumkin:

- qonunchilik hujjatlari bilan belgilangan tayinlash muddati tugaganda;
- ariza beruvchi yoki boshqa muomalaga layoqatli oila a'zosi tomonidan yashash joyi bo'yicha pensiya jamg'armasi bo'limiga to'lov to'xtatilishini so'rab ariza taqdim qilinganda;
- oila doimiy yashash uchun O'zbekiston Respublikasi hududidan tashqariga ko'chib ketganda;
- tizimdagi texnik nosozlik natijasida, ma'lumotlar elektron ravishda to'liq yoki qisman taqdim etilmaganligi sababli, shuningdek, arizani kiritishda va boshqa texnik xatolar oqibatida noto'g'ri tayinlanganligi aniqlangan taqdirda. Ushbu holatda o'tgan davrda

AGAR ISH KUNIDAN TASHQARI ISHLAGAN BO'LSANGIZ?..

Ma'lumki, xodimlarga ishdan tashqari, bayramlar va dam olish kunlari ishlaganligi uchun ikki hissa to'lov qilinadi. Ishdan tashqari, bayram va dam olish kunlari ishlagan soatlarining bir hissasini tashkilotimiz tomonidan beriladigan oylik mukofot to'loviga qo'shib bersak bo'ladimi?

Mehnat kodeksining 263-moddasiga muvofiq dam olish kunlaridagi yoki ishlanmaydigan bayram kunlaridagi ish uchun quyidagilarga kamida ikki hissa miqdorda ish haqi to'lanadi;

—ishbay ishlovchilarga — kamida ikki hissali ishbay baholar bo'yicha;

—mehnatiga kunbay va soatbay ta'rif bo'yicha haq to'lanadigan xodimlarga — kunbay yoki soatbay ta'rif stavkasining kamida ikki hisssasi miqdorida;

—maosh oladigan xodimlarga — har bir ishlagan kun yoki soat uchun maoshdan tashqari kunbay yoki soatbay stavkasining kamida bir hisssasi miqdorida.

Shu o'rinda "ularga qo'shimcha ish haqi qachon to'lanadi?" degan savol paydo bo'lishi tabiiy.

O'zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksining 248-moddasida ish haqi asosiy (bazaviy) va qo'shimcha (o'zgaruvchan) qismlarda bo'lishi belgilangan. Bunda;

SO-RAGAN EDINGIZ... BOLALAR NAFQASI QACHON TO'XTATILADI?

to'langan mablag'lar qaytarilmaydi;

-bolalar nafaqasi yoki moddiy yordamni tayinlash to'g'risidagi qarorga ta'sir ko'rsatgan ariza beruvchi tomonidan noto'g'ri va ishonchsiz ma'lumotlar taqdim etilganligi yoki to'liq taqdim etilmaganligi aniqlanganda.

Umuman olganda, bolalar nafaqasi to'lovida sizning nazarinigzda paydo bo'lgan har qanday muammo va tushunmovchiliklar uchun o'z vaqtida taalluqli mutaxassislar yoki tuman adliya bo'limi davlat xizmatlari markaziga murojaat qilishingiz maqsadga muvofiq.

Xurshid SHARIPOV,
tuman adliya bo'limi davlat xizmatlari markazining yetakchi mutaxassisi.

—ish haqining asosiy (bazaviy) qismi ushbu ish beruvchida amalda bo'lgan mehnatga haq to'lash tizimi asosida belgilanadi va qonunchilikda belgilangan mehnatga haq to'lashning eng kam miqdoridan kam bo'lmassligi kerak;

—ish haqining qo'shimcha (o'zgaruvchan) qismini qo'shimcha to'lovlar, ustamalar, shuningdek, mukofotlar va kompensatsiya yoki rag'batlantirish xususiyatiga ega boshqa to'lovlar tashkil etadi. Shunday ekan, mazkur vaziyatda bayram va dam olish kunlari ishlagan xodimlarga to'lanadigan qo'shimcha to'lovlar ham ish haqi tarkibiga kiritiladi. Mehnat kodeksining 253-moddasiga muvofiq xodimlarga ish haqi to'lash muddatlari jamoa shartnomasida yoki ichki hujjatda, ular mavjud bo'lmaganda esa mehnat shartnomasida shart qilib ko'rsatilgan muddatlarda belgilanadi va har yarim oyda bir martadan kam bo'lishi mumkin emas. Bunda xodimlarga ish haqi, qoida tariqasida, 16 kundan ko'p bo'lmagan tanaffus bilan ikki qismga bo'lingan holda (bo'nakda va qolgan qismi miqdorida) to'lanadi.

N. SHOYIMOV,
tuman yuridik xizmat ko'rsatish markazi boshlig'i.

Tuman Axborot-kutubxona markazi xodimlari tomonidan o'tkazilayotgan kitobxonlik tadbirlarida huquqiy mavzular ham ommalashib bormoqda. Zotan, yoshlar va keng kitobxonlar orasida huquqiy madaniyat va huquqiy savodxonlikni oshirishda kitob mutolaasi va kitobxonlik targ'iboti ham muhim o'rin tutishi shubhasiz.

Yaqinda bir guruh yoshlar ishtirokida bo'lib o'tgan ushbu mavzuga oid madaniy-ma'naviy tadbirida ham yoshlarning huquqiy bilimlarini yuksaltirish, ular o'rtasida jinoyatchilik, huquqbuzarlik va boshqa salbiy holatlarning oldini olishga qaratilgan muhim masalalar muhokama etildi. Ishtirokchi yoshlarga birinchi navbatda kutubxonamizda tashkil etilgan "Adolat tamoyili — inson qadri uchun" nomli huquqiy mavzudagi kitob ko'rgazmasi asosida tegishli huquqiy ma'lumotlar berildi. Jumladan, ko'rgazmadan joy olgan "O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi", "O'zbekiston Respublikasining jinoyat kodeksi", "O'zbekiston Respublikasi Saylov kodeksi", Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi", shuningdek, taniqli adiblarning huquqiy mavzudagi badiiy asarlari, O'zbekiston qonunchiligiga oid o'nlab to'plam va broshyuralar yosh kitobxonlarda yaxshi taassurot qoldirdi. Kutubxona mutaxassis xodimlari tomonidan tegishli adabiyotlar va qoidalar

MOBIL-ID QULAYLIKLARI

Bugungi kunda mobil-ID xizmatlaridan keng foydalanish jadal ommalashmoqda.

Endilikda fuqarolar Davlat xizmatlari markazining xizmatlaridan foydalanishda ham ushbu zamonaviy tizim imkoniyatlari qo'l kelishi shubhasiz.

Mazkur tizimning eng qulay tomonlaridan biri shaxsni identifikatsiyalashning mobil-ID tizimi foydalanuvchilariga elektron raqamli imzoni qo'llamagan holda davlat xizmatlaridan foydalanish imkonini beradi (bundan kreditlash sohasida ko'rsatiladigan moliyaviy xizmatlar mustasno).Tizimning yana bir afzalligi shundaki, u aholining masofadan turib elektron davlat

to'plamlariga kiritilgan huquqiy mavzular va qonunlarimizga sharhlar berilib, ularning ahamiyati haqida fikr-mulohazalar bildirildi. Shuningdek, jinoyatchilikning oldini olish, fuqarolarda huquqiy madaniyat va huquqiy savodxonlikni oshirish faqat

HUQUQIY BILINDONLIKDA KITOBNING AHAMIYATI

huquq-tartibot organlari vakillarining ishi bo'lib qolmay, barcha qatlamdagi ziyolilar, jumladan, kutubxonachilar, pedagog-o'qituvchilarning ham birinchi galdagi vazifasi bo'lishi lozimligi ta'kidlandi.

Tadbir davomida yosh kitobxonlar va ishtirokchilar o'zlarini qiziqtirgan savollarga ham javob oldilar.

Mohinur NORQOBILOVA,
tuman axborot kutubxona markazi abonoment xizmati rahbari.

xizmatlaridan mustaqil foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradigan qulayliklar yaratadi. Shuning uchun ham mazkur tizimdan foydalanuvchilar soni kundan-kun oshib bormoqda. Natijada bugungi kunga qadar mobil-ID tizimi orqali bir million nafarga yaqin fuqarolar ro'yxatidan o'tgan bo'lib, uning xizmatlaridan foydalanganlar soni yuz ming nafarga yaqinlashdi.

Ta'kidlash lozimki, ushbu tizimdan samarali foydalanish fuqarolarni o'rtiqcha ovoragarchiliklardan xalos etib, vaqtlarini tejash imkonini ham beradi.

Gavhar QOSIMOVA,
tuman adliya bo'limi davlat xizmatlari markazining bosh mutaxassisi.

O'zbekiston Respublikasining “Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to'g'risida”gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-mart kunidagi PQ-4630-sonli Qarorini ta'minlash maqsadida tuman mudofaa ishlari bo'limida chaqiriluvchilarni mahalla fuqarolari yig'inariga borib o'rganish ishlari 2023-yil 1-avgust kundan, chaqiriluvchilarning umumijsoniy tayyorgarlik darajasini baholash ishlari 2023-yil 10-avgust kundan, shuningdek, harbiy qism vakillari tumanga kelib saralash ishlari 2023-yil 10-sentyabr kundan boshlanadi.

Ushbu tadbirlar bosqichma-bosqich amalga oshirilib boriladi. Bunda birinchi navbatda tuman mudofaa ishlari bo'limi boshlig'i tomonidan har bir mahalla fuqarolari yig'inariga tuman mudofaa ishlari bo'limining malakali xodimlari biriktirilib, tuzilgan reja asosan mahalla fuqarolari yig'inariga borib har bir chaqiriluvchilarning oilaviy sharoiti, sog'ligi hamda hozirgi kunda nima ish bilan shug'ullanishi, harbiy xizmatga munosabati bo'yicha o'rganish ishtarini olib boradi. Ushbu o'rganish jarayonida MFY raisi, mahalla profilaktika inspektori hamda shu MFYga biriktirilgan shifokor ham ishtirok etadi.

O'rganish davomida chaqiriluvchiga tuman mudofaa ishlari bo'limiga yetib kelishi uchun chaqiruv qog'oz beriladi. Chaqiriluvchi

BO'LG'USI ASKARLIKKA SARALASH TARADDUDI BOSHLANDI

tuman mudofaa ishlari bo'limiga kelib hududiy tibbiy komissiyasidan o'tadi. Sog'lom o'tgan chaqiriluvchilar belgilangan jadval asosida umumijsoniy tayyorgarlik darajasini baholash hamda yakka tartibda subhat tanlovlariga qatnashadi. Tanlovlardan qoniqarli o'tgan chaqiriluvchilar harbiy qismlardan kelgan vakillar tomonidan suhbat olib borilib, turli komandalarga olinadilar. Shundan so'ng 2023-yil yanvar oyida ichki a'zolar tekshiruv o'tkazilib, harbiy tibbiy komissiyasi, ya'ni Termiz harbiy gospiatali shifokorlari tomonidan nazorat komissiyasi

o'tqaziladi. Harbiy tibbiy komissiyasi tomonidan sog'lom o'tgan chaqiriluvchilar o'zlari tanlab olingan harbiy qismlarga jo'natiladi.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasining “Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to'g'risida”gi Qonunining 6-moddasiga asosan muddatli harbiy xizmatga yaroqli hamda chaqirilish muddatini kechiktirish va chaqirilishdan ozod etilish huquqiga ega bo'lmagan, biroq Qurolli Kuchlar safiga navbatdagi muddatga chaqirilmagan shaxsalar safarbarlik chaqiruvi rezervi safiga olinadilar.

Safarbarlik chaqiruvi rezervidagi xizmat hududiy prinsip asosida, oylik yig'inlar tarzida tashkil etiladi hamda chaqiriluvchilar

tomonidan O'zbekiston Respublikasi Mudofaa Vazirligining maxsus-hisob varag'ida pul badallarini kiritilishini nazarda tutadi.

Oliy ta'lim muassasasida tahsil olayotgan talabalar navbatdagi chaqiruvda safarbarlik chaqiruvi rezervi xizmatiga olinadilar lekin xizmat qilish davri talabalar dam olish vaqtlari, ya'ni iyul-avgust oylarida bir oylik yig'inni o'tashlari qonunda belgilab qo'yilgan.

Tumanimiz yoshlarini Vatan oldidagi burchlarini sidqidildan bajarish uchun tuman mudofaa ishlari bo'limiga kelib murojaat qilishlarini so'raymiz.

O.MURODOV,
Boysun tuman Mudofaa ishlari bo'limi boshlig'i.

T AQIQ VA CHEKLOVLAR KUCHAYTIRILADI

Mamlakatimizda alkogol va tamaki mahsulotlari bilan savdo qilishni tartibga solish, ularning iste'moli va tarqatilishini imkon qadar kamaytirishga qaratilgan keng ko'lamli vazifalar bosqichma-bosqich amalga oshirib kelinmoqda. Jumladan, joriy yilning 25-may kunda qabul qilingan “Alkogol va tamaki mahsulotlarining tarqatilishi hamda iste'mol qilinishini cheklash to'g'risida”gi qonun bilan alkogol va tamaki mahsulotlarini ishlab chiqarish, sotish bilan bog'liq munosabatlar, shuningdek, sohaga mas'ul organlarning vakolatlari belgilandi.

Mazkur qonunga ko'ra 21 yoshga to'lmagan shaxslarga va ular tomonidan sotuvchining bevosita ishtirokisiz, o'z-o'ziga xizmat ko'rsatish nuqtalaridan alkogol va tamaki mahsulotlari realizatsiya qilish taqiqlanadi. Shuningdek, ko'chmas savdo (alkogol va tamaki mahsulotlari do'konlaridan) tashqarida, dorixonalarda, bolalarga mo'ljallangan tovarlar sotiladigan xonalarda, bolalar o'yinchoqlariga, konfetlarga yoki bolalar uchun mo'ljallangan boshqa tovarlarga o'xshatib ishlangan alkogol va tamaki mahsulotlarini sotish ham qat'ian taqiqlanadi. Bundan tashqari, sog'liqni saqlash, ta'lim, madaniyat, sport inshootlari, sanatoriylar hamda tibbiy-ijtimoiy muassasalar hududlarida, ta'lim, sport va diniy tashkilotlardan 100 metrdan kam masofada joylashgan obektlarda alkogol va tamaki mahsulotlari savdosiga yo'l qo'yilmaydi.

Yaroqlilik muddati o'tgan, ochilgan (yaxlitligi buzilgan), iste'mol o'rovida (qutisida) sigaretalar va qizdiriladigan tamaki mahsulotlariga ham taqiq qo'yiladi. Qonunga ko'ra endilikda tamaki mahsulotlarini donalab (ochilgan qutidan) sotish ham mumkin emas.

Alkogol va tamaki mahsulotlarining iste'molida ham taqiq va cheklovlar belgilanmoqda. Qonunga ko'ra endilikda ish joylarida, ko'chalar, stadionlar, xiyobonlar va bog'larda, barcha turdagi jamoat transportlarida va boshqa jamoat joylarida alkogol va tamaki mahsulotlari iste'mol mulatga taqiqlanadi. Alkogol mahsulotlarining iste'mol idishida yorliq asosiy yuzasining kamida qirq foizini egallaydigan matnli yozuv yoki rasm tarzida tibbiy ogohlantirish bo'lishi shart.

Tibbiyot alkogol va tamaki mahsulotlarining inson organizmiga tuzatib bo'lmaz zarar keltirishi, xususan, o'pka, jig'ildon, oshqozon va ichak saratonlari kabi xavfli kasalliklar uchun omil bo'lishi mumkinligini isbotlagan. Shunday ekan, yaxshisi har birimiz o'zimizni (ayniqsa, bolalarni) bu kabi zahri-qotildan saqlab, sog'lom turmush tarziga amal qilib yashashga intilaylik.

Nodir MAMADIYEV,
tuman adliya bo'limi boshlig'i.

Miokard infarkti bu yurak-qon tomirlarining keskin siqilishi sababli yetarli miqdorda qon yetishmovchiligi natijasida yurak mushaklarining qisman zararlanishidir. Kislorod tanqisligi sababli yurak mushaklarining bir qismi o'lik holatga kelib, chap yelka, bo'yin, qo'lga uzatiladigan og'riqqa sabab bo'ladi.

Bu xastalikning rivojlanishida insonga bog'liq bo'lmagan omillar haqida gapirsak, birinchi navbatda irsiyat — yaqin qarindoshlar infarktni boshidan kechirgan bo'lsa kasallikning

rivojlanish xavfi sakkiz barobar yuqori bo'ladi.

Miokard infarkti aksariyat erkaklarda va ayollarda klimiks davri boshlangandan so'ng ko'proq uchraydi.

Yosh qancha katta bo'lsa shunchalik xastalikning rivojlanish xavfi yuqori bo'ladi. Infarktaga chalinishda insonga bog'liq omillar ham bor. Chekish, alkogolli ichimliklar iste'mol qilish, doimiy ruhiy zo'riqish, kam harakatlilik, o'rtiqcha vazn, noto'g'ri ovqatlanish, qon bosimi va xolesterin miqdorining oshishi ham kasallikni keltirib chiqaradi. O'tkir miokard infarktidan saqlanish uchun jismoniy faollikni oshirish kerak. Ochiq havoda yayov sayr qilish, zararli odatlardan voz kechish, to'g'ri ovqatlanish,

YURAK KASALLIGINING OLDINI OLISH

sabzavot, meva, ko'katlar, yog'siz go'sht mahsulotlari iste'mol qilish, qon bosimini doimiy nazorat qilib borish, asosiysi, shifokor nazoratida bo'lib, yiliga bir marotaba profilaktik ko'rikdan o'tib turish sizning salomatligingizni ta'minlaydi.

To'xta DAVLATOVA,
aholining sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash va jismoniy faolligini oshirish bo'linmasi vrachi.

TUMAN HOKIMINING QARORI

Davlat o'rmon fondi yerlarida yong'in xavfining oldini olish chora-tadbirlari to'g'risida

2023-yilda davlat o'rmon fondi yerlarida yong'in kelib chiqishi, tabiatga va o'simlik dunyosiga zarar yetkazilishining oldini olish maqsadida Boysun davlat o'rmon xo'jaligining 2023-yil 1-maydagi 01-03/357-sonli xatini inobatga olib, O'zbekiston Respublikasining “O'rmon to'g'risida”gi Qonuni, “Muhofaza etiladigan tabiiy hududlar to'g'risida”gi Qonuni va O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1999-yil 22-noyabrdagi 506-son “Respublika o'rmonlarini himoya qilish bo'yicha ayrim me'yoriy hujjatlarni tasdiqlash to'g'risida”gi qarori hamda “Mahalliy davlat hokimiyati to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasi Qonunining 6-moddasiga asoslanib QAROR QILAMAN:

1.2023-yilning yoz, kuz fasllarida tumandagi davlat o'rmon fondi yerlarida tamaki mahsulotlari chekish, ov qilish hamda gulxan yoqish qat'ian man qilinsin.

2.Boysun davlat o'rmon xo'jaligi hamda uning bo'limlarida yong'iniga qarshi kurash chora-tadbirlari 1-ilovaga, 2023-yilda Boysun davlat o'rmon xo'jaligining Alachapon, Kengdala, Machay, Qo'ng'irot va Xomkon o'rmon bo'limlarida favqulotda holatlarda yong'inni o'chirish rejasi 2-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

3.Boysun davlat o'rmon xo'jaligi (Sh.Ostonaqulov), Alachapon o'rmon bo'limi (B.Mengliyev), Kengdala o'rmon bo'limi (K.Rahmonov), Xomkon o'rmon bo'limi (Mamayusupov), Machay o'rmon bo'limi (X.Eshonqulov), Qo'ng'irot o'rmon bo'limi (Q.Muhammadiyev), Qizilnavr MFY, O'rta Machay MFY, Yuqori Machay MFY, O'rmonchi MFY, Chilonzor MFY va Avlod MFY raislari yong'in xavfini oldini olish bo'yicha barcha tadbirlarni o'tkazishga shaxsan mas'ulligi belgilab qo'yilsin.

4.Boysun davlat o'rmon xo'jaligi (SH.Ostonaqulov) va Boysun tuman favqulotda vaziyatlar bo'limi (B.Husanov), tuman tibbiyot birlashmasi (T.Botirov), “Uztelekom” AK Boysun tuman filiali (G.G'afforov), Alachapon o'rmon bo'limi (B.Mengliyev), Kengdala o'rmon bo'limi (K.Rahmonov), Xomkon o'rmon bo'limi (F.Mamayusupov), Machay o'rmon bo'limi (X.Eshonqulov), Qo'ng'irot o'rmon bo'limi (Q.Muhammadiyev), Qizilnavr MFY, O'rta Machay MFY, Yuqori Machay

MFY, O'rmonchi MFY, Chilonzor MFY va Avlod MFY raislari birgalikda Boysun davlat o'rmon xo'jaligi hududlarida yong'in sodir bo'lganda tezda kechiktirmasdan yong'inni o'chirish uchun yetarli odamlarni jalb qilish va ularni asbob-uskunalar va oziq-ovqatlar bilan ta'minlash hamda tez tibbiy yordam ko'rsatish choralarini ko'rish vazifalari topshirilsin.

5.Boysun davlat o'rmon xo'jaligi (Sh.Ostonaqulov) va Boysun tuman Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish bo'limi (I.A'zamov), Boysun tumanidagi Qizilnavr MFY, O'rta Machay MFY, Yuqori Machay MFY, O'rmonchi MFY, Chilonzor MFY va Avlod MFY raislari o'rmon xo'jaligi hududlarida yaqin joyda yashayotgan aholiga o'rmon xo'jaligi hududlarida yong'in oldini olish bo'yicha tushuntirish va targ'ibot ishlarini olib borish hamda o'rmon to'g'risidagi, muhofaza etiladigan tabiiy hududlar to'g'risidagi qonunlarni buzgan shaxslarga nisbatan hujjatlarni rasmiylashtirib tegishli organlarga taqdim etish vazifalari topshirilsin.

6.Tuman hokimligi axborot xizmati (Yu.Xoliyorov), “Boysun” gazetasi tahririyati (D. Aripov) mazkur qarorning “Boysun” gazetasida e'lon qilinishi hamda hokimlik veb-saytiga joylashtirilishini ta'minlasin.

7.Mazkur qaror rasmiy e'lon qilingan kundan kuchga kiradi.

8.Ushbu qaror ijrosini nazorat qilish tuman hokimining o'rinbosari Ch.Abdunazarov zimmasiga yuklatilsin.

Tuman hokimi
Boysun shahri, 2023-yil 21-iyul, 143-8-110-Q/23.

B. SHUKUROV.

Bugungi kunda yosh avlodda vatanparvarlik his-tuyg`ularini shakllantirish, ularni milliy qadriyatlarimiz, ajdodlarimizdan meros bo`lib o`tgan an`ana va urf-odatlarimizga hurmat ruhida tarbiyalash, o`zi tug`ilib o`sgan qishlog`i, shahri, mahallasi tarixini bilishga o`rnatish tarixiy tafakkurni shakllantirishda nihoyatda samaralidir.

O`zbekistonning janubiy mintaqasida, xususan Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlarida tojik xalqiga mansub bo`lgan hardurilar nomi bilan atalgan yirik urug` o`zbek xalqining chig`atoy, qo`ng`irot, qatag`on, toqchi, yuz, saroy, barlos, kenagas kabi urug`lari hamda turli millat, elat vakillari bilan tinch-totuv, yonma-yon qo`ni-qo`shni bo`lib, inoq va ahil yashab kelmoqddalar. Hardurilar o`ziga xos lokal-etnografik guruhlardan biri bo`lib, ularning urf-odatlari, marosimlari, milliy an`analari saqlab qolinganligi bilan ajralib turadi. Qadimdan bu zaminda istiqomat qilib kelgan hardurilar Zarafshon, Qashqadaryo va Surxondaryo vohalaridagi o`troq aholi bilan etnik va madaniy aloqalarda bo`lganlar. Ularining turmush tarzi, urf-odat va oilaviy marosimlarida o`xshashlik, o`zaro uyg`unlik namoyon bo`lgan bo`lsa, ikki til o`zbek va tojik tillarida baravar so`zlashishi tarixiy taqdirilarining bir ekanligidan dalolat beradi.

Hardurilar haqidagi dastlabki rasmiy statistik ma`lumotlar 1924-yildagi O`rta Osiyoni rayonlashtirish komissiyasi materiallarida keltirilgan. Ularda hardurilarning asosiy qismi Qashqadaryoning janubiy-sharqiy qismida joylashganligi haqida muhim ma`lumot berilgan. Elshunos olim O.Bo`riyev ma`lumotlariga qaraganda, G`uzor tumanida hardurilardan 779 kishi istiqomat qilgan. Shuningdek, Sheroboddaryoning yuqori qismi—Yuqori Machayda 300, Xo`jadyak qishlog`ida 50 xo`jalik hardurilar yashagan. Dehqonobod tumani Bog`uchorbog` tevarak-atrofida jami 28 ta katta-kichik qishloqlarida hardurilar istiqomat qilishmoqda.

Boysund harduri qishlog`i Ko`chkak va Bog`ibolo mahallalarining qoq markazi — Hangaronsoy yoqasida joylashgan. Qishloq tevarak-atrofida Do`ngi, Surxi, Ko`rsang, Do`stquli, Ayzon, Soybo`y kabi tarixiy joylar bor. Bibi otun, G`oyib Eron kabi muqaddas ziyoratgohlar saqlanib qolgan. Qishloqdan Boysun begi Jo`ra Qushbegi, 1920-yilda Boysun viloyat inqilob qo`mitasi raisi vazifasida ishlagan Mirzo Salim Do`stmurodov, Mullo Xudoyberdi

30-IYUL — XALQLAR DOSTLIGI KUNI

Qorovulbegi, Mullo Xolnazar, Mullo Muhammad Oxun va boshqalar yetishib chiqqan.

Tadqiqotchi olim A.L.Xoroshxin hardurilar Zarafshon vohasida ham kam miqdorda yashaganligi haqida ma`lumot beradi. O`zbekiston va Tojikistonning mintaqalari aholisini maxsus o`rgangan etnograf olim B.X.Karmisheva turk va tojik hardurilari haqida quyidagilarni yozadi: “Bu turklar tojik hardurilari bilan aralash yashaydilar va o`zaro quda-andachilik oqibatida anchagina aralashib turmush tarzida hech qanday farqlarga ega emaslar, ammo har biri o`z tillarini saqlab qolgan. Yaqin vaqtlarga qadar turklar va hardurilar yarim o`troq holda turmush kechirib ushuk mol chorva xo`jaligini g`allachilik bilan qo`shib olib borganlar”.

Tadqiqotchi olim B.X.Karmisheva o`zining 1976-

HARDURILAR

yilda nashr etilgan O`zbekiston va Tojikistonning janubiy mintaqalari aholisi etnik tarixiga bag`ishlangan asarida hardurilarning kelib chiqishi va til borasidagi ma`lumotlarni tahlil etib, bu guruh haqida maxsus tadqiqotlar olib borish kerak, degan xulosaga keladi. Hardurilar haqidagi muhim ma`lumotlar B.G`afurovning tojiklarning qadimgi va o`rta asrlar davri tarixiga bag`ishlangan “Tojiklar” kitobida ham keltiriladi. Mustaqillik yillarida hardurilar tarixi va etnografiyasiga oid bir qator kitob va risolalar nashr etildi. G`Norboyevning “Boysun hardurilarining shajarasi” (2007), “Hardurilar etnografiyasi” tojik tilida “Sarnavshiti harduriyon” (2015), A.Qurbonovning “Shimoliy Surxon vohasi etnografiyasi” (2014), N.Tursunovning “Janubiy Surxon vohasi etnografiyasi” (2015) nomli qator risola va monografiyalarida ham hardurilar haqida muhim ma`lumotlar berilgan.

Harduri atamasining lug`aviy ma`nosi haqida: harduri tojikcha uch kalima so`zdan tarkib topgan, ya`ni “har”, “dur” va “i”. Birinchidan, hardurining asli (tub) ma`nosi “dur” so`zida ifodalangan. “Dur” qishloqning nomi bo`lib u Afg`onistonning Balx viloyati Darai Suf tumanining shimoliy-

Hoynahoy, bog` va tokzorlarimizda boshqa begona o`tlar qatorda devpechak ham o`sayotganligiga ko`zingiz tushgandir.

U eng zararli o`t hisoblanib, madaniy o`simliklar shirasini so`rib olish, jonsizlantirish xususiyatiga ega. Ayniqsa, ariq bo`ylarida o`sadigan ko`p yillik daraxtlar, xususan, tut va mevali va manzarali o`simliklarni zararlaydi. U tok novdalariga chirmashib, asta-sekin etkinni qurishiga olib keladi. Agar tomorqada devpechak begona o`tini uchratsangiz, darhol uni yulib tashlash, kuydirish yoki

Дар идомои сафари эҷодии худ мо аз домани деҳаи Зеварос гузар кардем. Номвожаи “Зеварос” бо ин хушсадои ҳар шунавандаро мазҳуб месозад ва ба эҳтимоли қавӣ ба “зебу зиннат” пайвандӣ дорад ва шояд ба он маънӣ омада, ки деҳаи мазкур зеби ин кӯҳпои аст.

Он рӯз пайраҳахоро, ки оби дарёро аз чандин ҷои бурида мегузашт, мардуми деҳаи Ғўтхокин бо ҳашари умумӣ аз сангҳо тоза менамуданд, то рафту омад ба самти деҳаҳои атроф, аз ҷумла Зеварос роҳаттар сурат бигирад. Дар пеши роҳ ба як гурӯҳ қавонон дучор омадем, ки дар даст белу каланд ин роҳи яғонаро ҳамвор месохтанд. Онҳо гуфтанд, ки ҳар сол пас аз басандаи гаштани селҳо ва паст омадани оби дарёи Хоҷаи Пок даст ба ин кор мезананд, то ба воситаи харҳо қашондани бору қо-лои дигар осонтар шаванд.

Бояд гуфт, ки деҳаи Зеварос дар китфи ростии дарёи шӯҳоби Хоҷаи Пок воқеъ буда, дар маҷмӯъ 6 ҳоҷагӣ дорад ва шомилӣ кӯҳистони ноҳияи Бойсун аст. Вай дар васати роҳи деҳаҳои Ғўтхокини ноҳияи Олтинсой ва Кўрғон-ҷаи ноҳияи Бойсун ҷойгир шудааст. Дар самти офтоббарои он деҳаи сернуфусе бо номи Деҳиболо ҷӣ гирифтааст ва Зеварос пайванди ҷамоати шаҳрван-дони маҳаллаи мазкур мебошад. Деҳи-боло аз сатҳи дарё дар сари баландие мавқеъ дорад ва аз кулли шароит, ба монанди роҳи мошингард, барк, алоқаи мобилӣ, хидматрасониӣ тиббӣ... бархур-дор аст. Деҳоти дигари кӯҳистони ин минтақа дар қадӣ дарёи шӯҳоби Хоҷаи Пок мавқеъ доранд ва мардумонаш дар ивази меҳнати сангин ҳар пора замини ин қаламравро ба боғи сарсабзе му-баддал сохтаанд.

Дар деҳадаи Зеварос тоҷикон зин-дагӣ мекунанд. Назар ба маълумотҳо, 10 сол қабл аз ин шумори хонаводаҳои деҳаи Зеварос 15 адад будаанд ва ба-робари деҳаи Ғўтхокин нуфус дошта-аст. Аммо як қисми бештари мардум бинобар сахтии ҳаёт дар кӯҳистон ва тадвориҳои буду бош дар ин макон ба ҳадашт кўч бастаанд ва дар ноҳияҳои Деҳнаву Олтинсой ва Шўрҷӣ муқим гаш-таанд. То ҳанўз деҳадаи Зеварос ҷун деҳоти Фангату Ғўтхокин роҳи мошин-гард надорад ва мардум панҷ километр харроҳаро тай карда ба Деҳиболо ме-расанд ва ё боз чанде ҳамвортар ма-софа паймуда, худро бо Кўрғонҷаву Назарӣ мерасонанд ва аз онҷо бо мо-шинҳо ба маркази маъмурии ноҳия Бой-сун меоянд, ки 60 километр масофа дорад. Фарзандони мардуми ин деҳа дар мактаби рақами 19, ки дар Деҳи-боло ҷойгир ва тобеи муассиси таъли-ми халқии ноҳияи Бойсун мебошад, таҳ-сил мекунанд. Онҳо як пули ҷубинро,

ки мардум аз тариқи ҳашар дар рӯи рӯдхонаи Хоҷаи Пок сохтаанд ва он хангоми сарозер омадани селҳои даҳ-шатбор зуд-зуд ба коми ин бало ме-равад, гузаштаву тали баландеро бо номи Дамзанак тай зада, ба дабис-тон мерасанд. Дамзанак кўҳталест, ки кас рост мебарояд бозпас мефаро-яд ва аз сабаби душвортаи будан Дам-занак ном гирифтааст, ҷане гоҳи ба-ромадан одамро нафасгардон меку-над. Тақрибан панҷ километр қачро-ҳахоро гузашта хонандагон аз деҳаи Зеварос ба мактаби рақами 19 ме-расанд. Хоса фасли сармо ба дабистон рафтани бачаҳои Зеварос боз муш-кил мегардад. Барфҳои баланди кӯҳ-истон монеаҳо эҷод мекунанд ва як муддат таҳсили бачаҳо низ халал ме-ёбад. Баҳром Нарзуллоев, як тан аз бошандагони деҳаи Зеварос, ки худ

он то кунун иҷро намегардад ва ба доми фаромўшӣ супурда шудааст. Баҳром Нарзуллоев аз он изҳори ни-гариш намуд, ҳоло як сол аст, ки бачаҳои деҳаи Зеварос мактаб на-мехонанд ва ояндаи норўшане до-ранд. Мурочиати чандинкартаи мар-дум ба муассисаҳои дахлдор то ҳуди Тошканд бенатича мондааст ва им-сол ҳам хавфи бемактаб мондани хо-нандагон таҳдид мекунад.

Аз сўҳбатҳо аён гардид, ки ре-шаи мардуми деҳадаи Зеварос бо бошандагони Деҳиболо ва Назари-ву Кўрғонча пайвандӣ надорад ва як тухмаи алоҳидаи тоҷикон ҳастанд. Аммо онҳо худ изҳори беҳабарӣ карданд, ки гузаштагонашон ба ҷӣ тартиб ва ба ҷӣ мўъйебе сокини ин хок шудаанд. Бояд таъкид кард, ки дар Дараи Ниҳони маъруф, ки дар

ни кӯҳистон гаштани тоҷикон ба ду да-лел сурат гирифтааст. Аввал, нооро-миҳои паёнаӣ дар зодгоҳашон, ки он-хоро водор карда, тарки макони бобоӣ кунанд ва то саломат монанд, дар мағ-зи кӯҳистон паноҳ баранд. Дуюм, сар задани бемориҳои сироятӣи мисли вабо ва тоун, ки саросар аҳолиро ба коми худ мекашид ва куллан нобуд месохт. То аз ин бемориҳо худу зурирӣти хеш-ро халос созанд, низ ҷилои ватан ме-карданд ва кофтаву ниҳоят ёфта, дар назди қашмаҳои кўҳӣ ихтирибӣ иқомат менамунданд. Ба ин тартиб, баъзе деҳаҳо муддате қомилан ҳолӣ мешу-данд ва дар баъзеде ҷойҳо деҳоти нав арзи ҳастӣ менамунданд ва ба ҳар навъ рушд кардаву ниғине дар ангушти ин кӯҳистони пурсанг мегаштанд.

Ҳамсўҳбати мо Баҳром Нарзуллоев гуфт, ки боғи ободде аз падар ба мерос гирифта ва кунун зиёдтар аз 1000 адад дарахтони борвар дорад. Мардуми кӯҳистони ин қаламрав дар ҳоҷаҳои худ беш-тар дарахтони себ қормазу зар-долуру мепарваранд. Зеро дар ин авохир меваи дарахтони мазкур беш-тар даромад меоранд ва дар бозорҳои таҳдашт талабгорионаш зиёданд. Занбўрӣ асалпарварӣ ҳам аз шугўҳои дўстдоштаи мардуми кӯҳистон ба шумо-меравад ва миёни гулу гиёҳҳои кўҳӣ куттиҳои зиёдеро метавон дид, ки лонаи оруҳои асал мебошанд.

Б.Нарзуллоев илова намуд, ки зин-дагӣ дар кӯҳистон хеле душвор аст ва сари ҳар қадам сад муаммо қад алам карда, мардумро азият медеҳанд. Хоса, набудани роҳи мошингард маншаи кул-ли мушкилот мебошад. Вай таъкид сохт, ки қариб ҳар сол пули деҳаро сел ҳа-роб месозад ва мардум сарчамъ ома-дав дубора барқарор мекунанд. Ҳам-сўҳбати мо гуфт, ки бо маблағи шах-сии худ тани танҳо дар рӯдхонаи Хоҷаи Пок як пули нахе сохта, ба истифодаи умум додааст. Барои сохтани ин пул, ки ду соҳили ин дарёҷаи шӯҳобро васл месозад ва барои рафтуоии мардуми Ғўтхокин ва Зеварос ба самти деҳаҳои ҳамдигар як василаи ғоидабахш аст, 30 миллион сўм сарф кардааст. Аммо кассе қафолати дода наметавонад, ки фардо мавсими обҳези дарё ин пули навбунёд эмин хоҳад монд ё не. Ин аст, ки кӯҳистониён болорҳои пулро бо сим-тросе печондаву нўки дигари онро дар пояи ягон дарахтини азимтар мибанданд. Дар санъати пулсозӣ ин мардум ҳамто надоранд ва назирашро мо дар дигар ҷойҳо надидаем.

Шариф ХАЛИЛ,
Олим ПАНҶИЗОДА,
хабарнигорони “Овози тоҷик”, ви-
лояти Сурхондарё.

Chilonzorliklar endilikda o`z hududi hamda o`zlarini Boysunning ham ko`zi, ham yuzi deb biladilar. Darhaqiqat, shunday, butun boshli chorva xo`jaligi Sherobod tumaniga qo`shib olingach, (Chilonzor qishlog`igacha bo`lgan hududlar nazarda tutulmoqda) Chilonzor Boysunning janubdagi kirish darvozasi bo`lib qoldi. Eh-he, Chilonzor qanchalar bag`rikeng qishloq, tilga, dilga sig`mas jihatlari bilan dong taratgan edi-ya. Qo`sha-qo`sha chorva otarlari-yu, ko`kragi orden, medallarga to`la qo`ychivonlari, tolmas chavandozlariyu va yana yiliga o`n nafarlad bitiruvchilari oliyoghlarga dohil bo`ladigan yurt edi bu Chilonzor!

Buning ustiga o`sha chorva kompleksini aytmaysizmi? O`n minglab qo`ylarni parvarishlash, semirtirish imkoniyati bor edi. Chilonzor hali ham ko`z o`ngimizdayu ammo obodonlashtirish hamda ko`kalmazorlashtirish borasida biroz sustlashganday. Birinchi navbatda biz tilga olgan o`sha chorva kompleksi — bugun naq vayrona va xarobazorga aylangan. Esiz, gektarlab betonli bostirmalar. Chorak asrdan oshibdiki, ulardan foydalanishda na maqsad bor, na reja. Chilonzorliklarga oqsoqol Saydulla Salomovning aytganlari esa ayni haqiqat...

—Necha martalab murojaat qildik, shu bostirmalarning aqalli yarmi parrandachilikka ixtisoslashtirilsa-yu, yuzlab chilonzorlik xotin-qizlarnimiz ish bilan band bo`lsa. To`g`ri, bu boradagi ish yuqori idoralar orqali hal bo`ladi. Biz ishonamiz, ertami-kechmi bu muammo yechim topadi.

Oqsoqolning dadli va dangal gapirishi o`tgan yili bo`lib o`tgan bir voqeaga daxldor. Yuqori vazirlikdan kelgan rahbar qishoqdagi ishlar bilan tanishar ekan: —bo`ldi, qolganini idorada kelishib olamiz, —deganida:—Hozircha idoramiz yo`q, nasib etsa yordam bersangiz idorali ham bo`lib qolardik, —dedi oqsoqol yarim chin yarim hazil aralash.

Birgina ana shu gap bilan bir necha oy o`tib uch xonali, ayvonli mahalla idora binosi qurilib bitkazilgandi ham, ehtimol el orasida humati baland eshon bobomizning parrandachilik sexi tashkil etish to`g`risidagi takliflariga ham farishtalar “omin” deyshishga ajablanmaymiz. Biz atrofida nihollar, gul ko`chatlari o`tqazilgan idora binosida o`tirib, oqsoqol bilan mahalla muammolari ustida uzoq suhbatlashdik. Ha-ya, chorva kompleksining bir qismini ayollar ishlaydigan parrandachilik sexiga aylantirish taklifi ham shu yerda o`rtaga tashlandi. Bundan tashqari, bir vaqtlar qishloqqa quvurlar orqali ichimlik suv olib kelingan edi — uni ham qayta tiklash kerak. Yoshlarni kasbiy yo`nalishlarga o`rgatish, sport va kitobxonlikka ishtiyogini oshirish masalalari ustida uzoq bahs yuritidik.

...Siz ishoning, bir zamonlar beshtaning biri — 28-, 32-maktablar bilan tenglasha olgan bitiruvchilari

oliyoghlarga kirishda namuna 45-umumiy o`rta ta`lim maktabi haqida tilidan bol tombol so`zlardik. Shu bois bilim dargohining bugungi kun natijalarini bilish uchun bir kun avval bilim dargohi direktori Mengli Do`simqulov bilan telefon orqali bog`landik: “Hamma mehnat ta`tilida, o`zim ham hozir Toshkentdaman. Imkoniga qarab ertaga maktabda o`rinbosarlardan biri sizlarni kutib oladi”, deya uzr so`ragandek bo`ldi domla.

Ming afsuski, qorovuldan boshqa hech kimsa yo`q edi maktabda. Maktab bilan bog`liq bajariладigan ishlar ham, rejalar ham ko`ngilda qolib ketdi. Ammo bilim dargohi hovlisini obodonlashtirish ishlariga yetarli darajada e`tibor qaratilmayotganligi, garchi nasoslar orqali suv chiqarish mumkin bo`lgan joyda qiyg`os oshilgan gullar yo`qligi bizni ajablantirdi. Faqat xalq ta`limi bo`limidan ushbu maktabning reytingini bilib oldik — hozircha 41-o`rinda.

Biz mahalla oqsoqoli bilan xayrlashib, qishloqdagi Nurjamol Toshmurodova mudiralik qilyotgan maktabgacha ta`lim koshonasida ham bo`ldik. Xayriyat, bu yerda

CHILONZORDA HAM MUAMMO BOR

obodonchilikka yetarli darajada e`tibor qaratilayotgan bo`lsa-da, binoni qurishda e`tiborsizlikka yo`l qo`yilganligi bois qishda isitish, yozda salqinlashtirish muammoaga aylanib qolgan ekan. Buning ustiga bahorgi yomg`irli kunlarda chordoqdan oqqan yomg`ir suviga bir necha chelakni to`ldirsa bo`ladi.

—Ana shunday sharoitda ishlaypmiz, —deydi yangidan mudiralikka tayinlangan Nurjamol Toshmurodova.

—Bolalarimiz bugungi jazirama issiqda rosa dimiqib qolishdi, —deydi xo`jalik mudiri Panji Normatov. —Oxiri mas`ullar aralashib, atgiri bitta salqinlantiruvchi uskunaga ajratildi, xolos. Bu bir xonani yoki zalni salqinlatishi quwatiga ega, xolos. Qolgan xonalar-chi...

Chilonzor mahalla hududini ortda qoldirib qaytarkanmiz, bu yerdagi ichimlik suv bilan ta`minlash, aholiga xizmat ko`rsatish, oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish uchun imtiyozli kreditlar ajratish, uy-joy bilan ta`minlash masalalari hamon muammoligicha qolib ketganligini aytib, o`z takliflarimizni ham o`rtaga tashlashni lozim topdik. Shahrimiz markazidan qariyb ellik chaqirim uzoqda joylashgan qishloq ahlining hammasi ham o`z dardu tashvishlarini aytish uchun Boysunga bora olmaydilar. Agar lozim topilsa, Machay, Qo`rg`onchadek ahmon-ahyonda Chilonzor kunlari tashkil etilsa-yu, unda barcha fuqarolar qatnashib, tumandan yetib kelgan har bir soha rahbarlariga yuraklaridagi dardu hasratni to`kib solsalar. Bu bilan xalqni rozi qilishdek vazifa bajarilgan, Boysunning ostonasi bo`lmoishi Chilonzorni obod va ko`rkam bo`lishiga hissa qo`shgan bo`lardik.

Davron ORIPOV.
Parda NAZAROV.

Ҳамроҳи Авлиёпур Рубоӣёт
*Арвоҳи гузаштагон паноҳам бошад,
Пайроҳаи деҳ матлаи роҳам бошад.
Панде, ки ҳамеша раҳномаи ман аст,
Ожанги чабини қиблагоҳам бошад.*

*Дарбанд, зӣ дурият дилам пурхун шуд,
Сад шукр, дар оғӯшат рухам гулгун шуд.
Хоре, ки ба дил нишаста буд аз дурӣ,
Бо нешаки сиххори ту берун шуд.*

*Дар санги кафаш нигораи номи ман аст,
Дар хоки раҳаш нишонаи гоми ман аст.
Ман аз қадаҳи бўлур бода нахӯрам,
То дар қафи ман Даҳонаи Чоми ман аст.*

*Аз куллаи ту дарси зафар омӯзам,
Аз рӯдаки ту расми сафар омӯзам,
В-аз чамаи ту софӣи дил эӣ Дарбанд,
Аз симпулат тарзи гузар омӯзам.*

*Бе раҳаки деҳ танг будам роҳи нафас,
Бе рӯяки деҳ кӯр будам чашми ҳавас.
Бар қиммати умре, ки бо номаш тай шуд,
Дар кунчи мазораиш диҳадам ҷойе бас.*

*Ман шомӣ туро рашки саҳар хоҳам кард,
Талхӣи туро кони шакар хоҳам кард.
Чун санги кафат дар роҳи сел эӣ Дарбанд,
Чонро ба роҳи хасм сипар хоҳам кард.*

*Ин Зови сафед ашки ғизоле бошад,
Дар чехраи дил нишаста ҳоле бошад.
Дар рӯзи қаҳон фарқ намегардам, гар,
Тамрингоҳи ман Гуми Қалолӣ бошад.*

ҶОНҒИДОИ ЯК ҶОНОН

*Ҷон додам ба як ҷонон, сад ҷон ба ҷонаш садқа,
Ними нигоҳаш бикӯшт, бар ду чашмонаш садқа.
Ду абруӣ қамонаш, нишон шуда миҷгонаш,
Осон барорар ҷонам, мақри шайтонаш садқа.
Хуршед тобид зӣ кӯҳ, бин ҷӣ сафову шукӯҳ,
Бар ҷоки гиребонаш, руҳи тобонаш садқа.
Он зулфони қатронӣ, мисли сайди маъонӣ,
Шахрӣ ё кӯҳистонӣ? Ба ину онаш садқа.
Гаштад охувон ҳам ҷамъ, ҷу парвона гирди шамъ,
Аз кадом саҳро гӯям? Мулки Хутонаш садқа.
Қушода ғунча даҳон, намуда дуру марҷон,
Лабҳо чун писта ҳандон, бар ҷумла қонаш садқа.
Қадомин васфаш гӯям? Сар то по қони хусн,
Саргардон хонам худро, ёки Сарсонаш садқа.
Исматулло ҒЎУБОВ, маҳаллаи Ширинобод.*

